

A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság

Gfv.VII.30.203/2015/7.

A Kúria mint felülvizsgálati bíróság a dr. Wallacher Lajos ügyvéd által képviselt felperesnek a Katona György Ügyvédi Iroda által képviselt alperes ellen, választottbírósági ítélet érvénytelenítése iránt indult perében a Fővárosi Törvényszék 9.G.40.257/2015/15. számú jogerős ítélete ellen a felperes által előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson - meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 635.000 (hatszázharmincötezer) Ft felülvizsgálati eljárási költséget.

Ez ellen az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes bank és egy hitelfelvevő társaság között 2006. szeptember 27-én - egy harmadik társaság üzletrészeinek megszerzése érdekében - svájci frank devizanemben, ún. Akvizíciós Hitelszerződés jött létre. Ugyanezzel a hitelfelvevővel a felperes 2007. május 9-én svájci frank devizanemben ún. Beruházási Hitelszerződést kötött (a továbbiakban a két szerződés együtt: Projekt Hitelszerződések).

2007. május 29-én a felperes bank és az alperes bank között Szindikátusi Megállapodás került aláírásra, mely alapján az alperes ún. mögöttes hitelnyújtóként a Projekt Hitelszerződések mindegyikében 50%-ban szindikátusba lépett a felperessel, és a továbbiakban együtt finanszírozták a hitelfelvevőt, valamint a

hozzá kapcsolódó csoportot. Harmadik személyek irányában továbbra is a felperes maradt a hitelező, azonban jogosultságaik a szub-participáció alapján „belső jogviszonyaikban tartalmukat tekintve egyetemlegesek” [Szindikátusi Megállapodás 1.(5)].

A Szindikátusi Megállapodás 6.1. pontja arra vonatkozóan tartalmazott rendelkezéseket, ha a felek a hitelfelvevővel szembeni együttes felmondásban nem tudnak megállapodni.

„6.1. Amennyiben a felek a Projekt Hitelszerződések jelen Megállapodás 6. pontja szerinti együttes felmondásáról nem tudnak megállapodni, a felmondással egyet nem értő Félnek a Projekt Hitelszerződések szerinti felmondási esemény bekövetkeztétől számított 1 (egy) hónapja van arra, hogy a felmondást kezdeményező Fél Projekt Hitelszerződések szerinti Követelését refinanszírozza vagy harmadik hitelintézet útján refinanszíroztassa.”

A Szindikátusi Megállapodásban a felek választottbírószági szerződést kötöttek, melyben a szerződésből eredő jogviták eldöntésére a Pénz- és Tőkepiaci Állandó Választottbírószágot kötötték ki, rendelkeztek a választottbírák számáról, az állandó választottbírószág Eljárási Szabályzatának alkalmazásáról, a választottbíráskodás helyéről és az eljárás nyelvéről.

A hitelfelvevő társaság a kötelezettségét nem teljesítette, azaz felmondási esemény következett be, s az alperes kezdeményezte a felperesnél a hitelszerződések együttes felmondását. A felek között a felmondással összefüggő fizetési kötelezettség (a 6.1. pont szerinti refinanszírozási kötelezettség) követelhetőségével összefüggésben vita alakult ki.

Az alperes (továbbiakban választottbírószági felperes) 2013. március 21-én keresetet nyújtott be a Választottbírószághoz, melyben kérte a felperest (választottbírószági alperest) kötelezni a Szindikátusi Megállapodás 6.1. pontja alapján – utalva a Ptk. 198. § (1) bekezdésére és 200. § (1) bekezdésére – 51.061.097,24 CHF (12.486.991.330 Ft) tőke és annak 2010. november 13-tól a Ptk. 301/A. §-a szerinti késedelmi kamatai, a díj és költség megfizetésére. Álláspontja szerint az atipikus Szindikátusi Megállapodás 6.1. pontjában írt feltételek bekövetkeztek és így a választottbírószági alperessel szemben a követelése érvényesíthetővé vált. A keresetlevél (28) pontja szerint a felperest megilleti az igényérvényesítés joga, „mert a felperesnek a Ptk. 198. § (1) bekezdése alapján alanyi joga keletkezett a Szindikátusi Megállapodás 6.1. bekezdésében kikötött szolgáltatás követelésére az abban foglalt üzleti feltételek szerint.”

A választottbírószági alperes vitatta, hogy az érvényesíteni kívánt jog megnyílt, s vitatta a kereseti követelés összegét is. Állította, hogy a kereseti követelés jogcím hiányában megalapozatlan, az érvényesített jog meghatározása nem volt egyértelmű.

A választottbíróági eljárásban - a felek többszöri írásbeli előkészítése után, több tárgyalást követően - a 2014. október 13-án tartott tárgyalás elején a tanács elnöke tájékoztatta a feleket a választottbírói tanács együttesen kialakított véleményéről, mely szerint „megérett a tárgyalás arra, hogy bizonyos kérdések, önálló, eldönthető kérdések vonatkozásában döntésünket meghozzuk. Ennek megfelelően egy közbenső ítéletet hozunk.”

E határnapon a Választottbíróóság - miután a felek az álláspontjukat részletesen kifejtették - a tárgyalást berekesztette, és rövid tanácskozás után kihirdette a külön íven szövegezett közbenső ítéletet. Egy külön végzésben arra is kötelezte a feleket, hogy a követelés piaci értékének bizonyításával kapcsolatos indítványukat a megállapított határidő alatt terjesszék elő.

A közbenső ítélet rendelkező része az alábbiakat tartalmazta:

„A Választottbíróóság megállapította, hogy a Szindikátusi Szerződés 6.1. pontja érvényes és hatályos, lehetetlen feltételt nem tartalmaz. Megállapította továbbá, hogy a keresettel érvényesített jog (a szerződési kötelezettség teljesítése, Ptk. 198. § és 277. §) fennáll, amennyiben Felperes jogszerű Együttes Felmondásra felhívásához Alperes a szerződéses határidőn belül nem csatlakozott és ennek következtében Alperes refinanszírozási kötelezettsége beállt.

A refinanszírozás a Felek között 2007. május 29-én létrejött Szindikátusi megállapodás szerinti Követelés Felperesre eső hányadának (Követelés-hányad) az esedékességkori, azaz 2010. november 12-i piaci értékén történő megvásárlását (engedményezés) jelenti.

Ezen szerződéses kötelezettségének Alperes jogellenesen nem tett eleget.

A Választottbíróóság Alperest a Követelés-hányad fenti ellenértéken történő átvételére kötelezi. Alperes ennek megfelelően köteles megfizetni i) a Követelés-hányad piaci ellenértékét a követelés devizanemében, valamint ii) 2010. november 19-től a kifizetésig a svájci jegybanki alapkamat figyelembe vételével számított késedelmi kamatot Felperes részére, Felperes pedig ennek fejében a követelés Alperes javára történő teljes és korlátlan átruházására köteles.

Az Alperes által időközben Felperes részére megfizetett és Felperes részére rendelkezésre álló részteljesítések - függetlenül attól, hogy ezen összegek átvételét Felperes megtagadta - az Alperes fizetési kötelezettségét csökkentik.”

Az ítélet indokolásában kifejtette, hogy a hitelfelvevő szerződésszegő magatartása - melyet a felek nem vitattak - a 6.1. pont szerinti következményeket kiváltotta és technikai értelemben elvezethetett az ott megjelölt határidőkkel a választottbíróági felperes által érvényesíteni kívánt jogkövetkezményhez, azaz a

refinanszírozási igényhez. Tényként állapította meg, hogy 2010. október 12-én a hitelfelvevővel szembeni felmondási esemény bekövetkezett. A választottbíróági alperes tisztában volt a feltétel mechanizmusával, következményeivel, de a szükséges időkeretet kifogásolta, ez azonban a jelen körülmények között a szerződéses kötelezettségével szemben megalapozott kifogásként nem fogadható el.

Részletesen vizsgálta a „refinanszírozás” kifejezés tartalmát és megállapította, hogy „a refinanszírozás nem jelentheti a kiváltott követeléssel azonos követelés megfizetését” (9. oldal első bekezdés). „Az összeg akkora lesz, amekkora kölcsönt a még reményt adó megváltoztatott kondíciókkal fel lehet venni a piacon az eredeti projekt még meg nem valósult elemeire és az eredeti kölcsön törlesztésére az adott biztosítékok mellett. Ez utóbbi összeget tekinthetjük a régi és új hitelező közötti engedményezési ügylet engedményezési ellenértékének” [9. oldal b) pont].

Megállapította, hogy a „6.1. pont szövegezési hiányossága mindkét fél részére felróható, ez egyik fél előnyére vagy hátrányára sem értékelhető a perben.”

A mögöttes hitelnyújtó választottbíróági felperes és a hitelfelvevő társaság között nem jött létre hitelviszony (10. oldal utolsó bekezdés). A perbeli felek atipikus szindikátusi jogviszonyban álltak (11. oldal). Mivel a Szindikátusi Megállapodás nem tartalmazta, hogy a refinanszírozási kötelezettség keletkezésekor a félnek mikor kell teljesítenie, a Választottbíróság - értékelve a jogvitát meghatározó körülményeket - megállapította, hogy 2010. november 19. a késedelembe esés napja.

A választottbíróági alperes (a továbbiakban felperes) keresetet nyújtott be a közbenső ítélet érvénytelenítése iránt a választottbíráskodásról szóló 1994. évi LXXI. törvény (Vbt.) 55. § (1) bekezdés c), d) és e) pontjára, valamint az 55. § (2) bekezdés b) pontjára hivatkozva.

I. Állította, hogy a Választottbíróság túlterjeszkedett a választottbíróági felperes keresetén, mert nem az előtte érvényesített jog szerinti kereseti kérelemnek megfelelően döntött, hanem más jog fennállását állapította meg. Részéről a védekezésre a megítélt jog tekintetében más tények és jogi érvelés előterjesztésével lett volna lehetőség. Az alperes ellenkérelmén is túlterjeszkedett a Választottbíróság ítélete. Állította, hogy az ügyét nem volt képes előterjeszteni az érvényesített jogtól való eltérés miatt [Vbt. 55. § (1) bekezdés c) pont].

A más megítélt jog miatt a Választottbíróság eljárása nem felelt meg a felek megállapodásának és a jogszabály rendelkezésének, mert túlterjeszkedett a kereseti kérelmen és ezzel megsértette az Eljárási Szabályzat előírását [Vbt. 55. § (1) bekezdés e) pont].

A Választottbíróság ítélete a magyar közrendbe is ütközik a felek kérelmén való túlterjeszkedés miatt, mert sértette a felek rendelkezési jogát [Vbt. 55. § (2) bekezdés b) pont].

II. Azért is közrendbe ütköző az ítélet, mert a jóhiszemű joggyakorlás követelményének figyelmen kívül hagyásával lehetetlen szolgáltatásra kötelezett. A választottbíróági ítélet megtagadta az érvényesülést a jóhiszemű joggyakorlás elvétől, valamint kényszerítő erőt adott olyan szerződéses tartalomnak, amelynek elismerését a jogalkotó a semmisség kimondásával határozottan elutasította [Vbt. 55. § (2) bekezdés b) pont].

III. A pártatlanság követelményét is megsértette a Választottbíróóság, mert a 2014. október 13-i határnapon előre közölte, hogy közbenső ítéletet kíván hozni. Az eljárás azonban folytatódott, és a felek érdemi nyilatkozatokat tehettek. Ebből következően a választottbírák a tárgyalást megelőzően megegyeztek a döntésükről, és ennek tartalmát előre közölték is a felekkel a tárgyalás elején [Vbt. 55. § (1) bekezdés e) pont].

IV. Hivatkozott arra is, hogy a Projekt Hitelszerződésekkel kapcsolatos jogvitákat a Választottbíróóság nem volt jogosult eldönteni, olyan ügyben hozott tehát döntést, melyre nem volt hatásköre [Vbt. 55. § (1) bekezdés d) pont].

Kifogásolta, hogy a közbenső ítélet nem csak a jogalap kérdésében döntött, hanem összecszerűségi részletekben is.

Az alperes elsődlegesen kérte az eljárás megszüntetését, mert álláspontja szerint a választottbíróági közbenső ítélet ellen nincs helye érvénytelenítési kereset benyújtásának. Érdemi védekezésében vitatta a felperes által előadottakat, kérte a kereset elutasítását. Hangsúlyozta, a közbenső ítélet nem tért el a felek tényállításaitól és a bizonyítás eljárás részévé tett bizonyítékoktól. Vitatta, hogy a Választottbíróóság túlterjeszkedett volna a kereseti kérelem-ellenkérelem szabta határokon, hogy a hatáskörét túllépte volna, vagy hogy a felek az ügyüket ne adhatták volna elő, illetve, hogy a választottbíróági ítélet a magyar közrendbe ütközne.

Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította.

Az alperes permegszüntetési kérelmére kifejtette, hogy a közbenső ítélet az érvényesített jog fennállásáról rendelkezhetett, s az érvényesített jog fennállását a felek többé nem vitathatnák, ha a közbenső ítélet elleni érvénytelenítési kereset benyújtására nem lenne lehetőség.

Részletesen ismertette a választottbíróági eljárás és az állam bírósága által folytatott eljárás közötti kapcsolatot, az állam bírósága döntési jogát, mely csak az alaki jogviszonyban gyakorolható eljárási jogok érvényesíthetőségére, érvényesíthetőségének kikényszerítésére, illetve a teljesítendő eljárási kötelezettségek megtartására korlátozódik. Ezen felül csak közrendbe ütközés esetén avatkozhat bele az állam kényszerrel a felek autonóm jogviszonyába.

Kiemelte, hogy az érvénytelenítési kereset benyújtásával a választottbíróaságtól az állam bírósága nem vonja el az anyagi

jogvita elbírálásának jogát, az érvénytelenítéssel az állam bírósága csak visszaveheti a törvény által a választottbíróági ítéletet felruházó „ítélt dolog hatályt”.

Az érvénytelenítés nem a választottbíróági eljáráshoz vezető anyagi jogviszonyban bekövetkező jogsérelmeken, hanem az alaki jogviszonyban megnevezhető kötelezettségszegéseken vagy mulasztásokon alapulhat.

Hangsúlyozta, az érvénytelenítési perben az állam bírósága a kötelmi jogi kötelezettség-vállalásokból származtatható jogokat nem ítélt meg, a felek anyagi jogviszonyából származó jogvitát nem minősíthette. Nincs joga arra sem, hogy a választottbíróági eljárásban szolgáltatott bizonyítékokat újraértékeljen.

A Vbt. 55. § (1) bekezdésében írt okok alapja a választottbíróági eljárás keretein belüli hiba vagy kötelezettségszegés. Ez a választottbíróági eljárás relatív hatályú jogviszony jellege folytán az abban résztvevők jogainak sérelme miatt ad lehetőséget az érvénytelenítésre.

A Vbt. 55. § (1) bekezdés c) pont a választottbíróági eljárás tárgyalásvezetés során történt szabálysértését feltételezi. Az érvényesített jog előadása és a jog tagadása adottá tette, hogy milyen bizonyítási kötelezettségek teljesítése lehetett indokolt ezek igazolásához. A bizonyítás módját az Eljárási Szabályzattal összhangban a Választottbíróóság maga állapíthatta meg. Az ügy előadása a felperes részéről az érvényesített jogának, az alapjául szolgáló tényeknek és bizonyítékainak előadását, az alperes részről pedig az érvényesített jog megnyíltát, értékét vagy fennállását, a jog érvényesíthetőségét vitató védekezés alapjául szolgáló tényeknek és bizonyítékainak előadását jelentette.

Megállapította, hogy a Választottbíróóság – a felperes következtetésével és értelmezésével ellentétben – az előtte érvényesített jog fennállását bírálta el, a kérelemmel és ellenkérelemmel összhangban. A közbenső ítélettel a Választottbíróóság a megjelölt szerződésekkel nevesített jogokhoz is kötve értelmezte az egyes rendelkezéseket. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a Választottbíróóság az érvényesített jogtól nem tért el, az anyagi és alaki jogi hatályok a tárgyalt jogra álltak be.

A keresetet nyilvánvalóan nem önmagában a marasztalási kérelem jelentette. E kérelemnek az érvényesített jogból és az alapjául felhozott jogi tényekből kellett okszerűen következnie. Egy felperes jogállítása sem önmagában egy marasztalási kérelem, hanem az érvényesített anyagi jog megítélését igényli.

A Választottbíróóság biztosította a felek számára a tényállítások megtételére a lehetőséget, biztosította a bizonyítási eszköz megjelölésének jogát is. Az eljárás felperesének jogállítással és az ellenérdeklő fél jogtagadásával összhangban, azokat megítélve értelmezte a szerződéseket és az egyes kötelezettség-vállalásokat. Az eljárási cselekményeket a Választottbíróóság jogosult

meghatározni, az az állam bírósága által nem bírálható felül. A Választottbíróság azt volt köteles biztosítani, hogy a felek a bizonyítási eszközeiket megjelölhessék. Az eljárási cselekményekből nem állapítható meg, hogy a Választottbíróság a Vbt. 34. § (1) bekezdéséből fakadó kötelezettsége teljesítését elmulasztotta volna. Az Eljárási Szabályzat szerint a Választottbíróság a bizonyítékokat a választottbírák belső meggyőződését alapul véve értékelhette, melyet az állam bírósága nem értékelhet át. Az elsőfokú bíróság mindebből arra a következtetésre jutott, hogy a felperes az ügyét előadhatta, ezért a Vbt. 55. § (1) bekezdés c) pontja alapján a kereset nem volt alapos.

Kifejtette álláspontját a Vbt. 55. § (1) bekezdés d) pontja vonatkozásában is, és ez alapján sem tartotta alaposnak a keresetet.

Nem találta megállapíthatónak a Vbt. 55. § (1) bekezdés e) pontja szerinti érvénytelenítési ok fennállását sem, mert a Választottbíróság nem sértette döntésével a Vbt. 3. és 5. §-ában, 27. §-ában, valamint az Eljárási Szabályzatában írt szabályokat. Nem állapította meg a függetlenség és pártatlanság követelményének a megsértését sem. Önmagában a közbenső ítélet meghozatalára vonatkozóan 2014. október 13-án tett kijelentést nem tartotta olyannak, mint amiből ezzel ellentétes következtetést lehetne levonni. A Választottbíróság eljárási cselekményeiből nem találta azt való tényként megállapíthatónak, hogy a választottbírák az eljárási cselekmények befejezése előtt megegyeztek volna a döntésükről.

Hangsúlyozta, hogy a Vbt. 55. § (2) bekezdésében nevesített abszolút érvénytelenítési oknak a választottbírósági közbenső ítélet tartalmából kellene következnie. A felek szerződéses jogvitájának feloldását alapvetően behatároló, az anyagi jogi tényeket megítélő választottbírósági közbenső ítélet a tartalma miatt a magyar közrendbe nem ütközik. A Választottbíróság a magyar szerződéses jog szabályait nem ruházta fel olyan jogértelmezéssel, nem töltötte ki olyan tartalommal, amely az állam jogrendjében feltétlen alkalmazást igénylő alkotmányos szabályokat, a polgári jogviszonyokat is jellemző alkotmányos alapelveket tagadta volna nyilvánvaló módon. A Polgári Törvénykönyv szabályait nem értelmezte úgy, hogy ezzel kétségbe vonta a jóhiszemű joggyakorlással összefüggő és alapvető jelentőségű jogszabályi rendelkezés rendeltetését. A közbenső ítélet nem tartalmazott olyan megállapítást, amellyel a semmisség jogi tényével összefüggő jogkövetkezményeket és azok rendeltetését vonta volna kétségbe. A kötelmi jog szabályait nem ruházta fel a magyar jog feltétlen alkalmazást igénylő szabályát lerontó értelmezéssel.

A felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, melyben

elsődlegesen kérte a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és új határozat hozatalával a közbenső ítélet érvénytelenítését. Másodlagosan kérte a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását. Kérte az alperes perköltség fizetésére kötelezését. Állította, hogy a jogerős ítélet sérti a Vbt. 55. § c) és e) pontját - ehhez kapcsolódóan a 3. és 5. §-át, 27. §-át -, 55. § (2) bekezdés b) pontját, 11. §-át, a Pp. 221. § (1) bekezdését és 206. § (1) bekezdését.

A felperes a felülvizsgálati kérelmében „A” pont alatt részletezte az érvényesített jog és a megítélt jog különbözőségére alapított kereseti kérelme elutasítását jelentő jogszabálysértéseket.

A/I. - A Vbt. 55. § (1) bekezdés c) pontjának jogszabálysértő alkalmazása körében idézte a keresetében írtakat, majd az elsőfokú bíróság e körben tett megállapításait.

Álláspontja szerint a Választottbíróság túlterjeszkedett a választottbírósági felperes keresetén, és ezért nem volt képes a felperes (választottbírósági alperesként) ügyét - védekezését - előterjeszteni.

Az érvényesített és megítélt jog szerinti különbséget a következőkkel támasztotta alá:

a) Nyilvántartási érték kontra piaci érték.

A választottbírósági felperes keresetében a Szindikátusi Megállapodás alapján „a Projekt Hitelszerződéseken alapuló valamennyi esedékes és jövőbeli követelés 50%-ának megfelelő” összegnek minősítette a keresetében pontosan megjelölt összegű követelését, tehát a választottbírósági felperes szerint a követelés nyilvántartott összegének megfizetésére köteles a másik fél. Ehhez képest a Választottbíróság nem a választottbírósági felperes nyilvántartásai szerinti nominális összeg megfizetésére, hanem a követelés piaci értékének a megfizetésére kötelezte a választottbírósági alperest. A felperes álláspontja szerint a kereseti kérelem és az ítéleti rendelkezés közötti különbség nem mennyiségi, hanem minőségi, az érvényesített és megítélt jog nem esik egybe.

b) Közvetlen fizetési kötelezettség kontra követelés vásárlás (engedményezés).

A választottbírósági felperes a 6.1. pont szerinti megállapodást a követelt összeg vonatkozásában hitelviszonyként értékelte, ezzel szemben a választottbírósági ítélet a keresettel érvényesített jognak a szerződés teljesítését tekintette (Ptk. 198. § és 227. §), holott a felperes kereseti kérelme nem irányult ilyen követelésvásárlási (engedményezési) szerződés létrehozására kötelezésre.

c) Teljesítés kontra beszámítás

A választottbírósági ítélet elrendelte a választottbírósági alperes által teljesített részteljesítéseinek beszámítását,

miközben a választottbíróági alperes ilyen tartalmú nyilatkozatot nem terjesztett elő.

Jóllehet az elsőfokú bíróság egyetértett azzal, hogy e pont alapján lehet kérni az érvénytelenítést, ha az érvényesített jog és a megítélt jog különbözik, azonban álláspontja szerint az adott esetben ez nem tért el, ugyanakkor a felperes állításait e körben nem cáfolta. A felperes megítélése szerint az elsőfokú bíróság ezt úgy értékelte, a kereset elég tág volt ahhoz, hogy ne térjen el tőle olyan mértékben az ítélet, amely az ügy előterjesztésének lehetőségét akadályozná.

A felperes álláspontja szerint az a döntő kérdés, hogy az adott jogot keletkeztető, illetve cáfoló tények és ezek releváns bizonyítékai kétségen kívül azonosak-e. Semmilyen érveléssel, magyarázattal nem támasztotta alá a jogerős ítélet azt, hogy miért és miből kellett volna tudnia a felperesnek (választottbíróági alperesnek), hogy az általa a keresetében részletesen kifejtett kérdések vonatkozásában védekezést kellett volna előterjesztenie, noha az érvényesített jogból ennek a szükségessége nem következett. Az elsőfokú bíróságnak össze kellett volna vetnie a keresettel érvényesített jog által szükségessé tett védekezési lehetőségeket, a megítélt joggal szembeni védekezési lehetőségekkel.

Az alperes érdemi nyilatkozatára a felperes részletesen kifejtette álláspontját a perben. Leszögezte, ha a választottbíróági eljárásban védekezése során arra hivatkozott, hogy a választottbíróági felperes nem követelheti a 6.1. pont alapján refinanszírozásként az általa nyilvántartott követelést, legfeljebb csak azt, ami felmondás esetén illetné meg, azzal nem adta elő azt az álláspontját, mintha a választottbíróági felperes azt a jogot érvényesítette volna, hogy a 6.1. pont alapján a követelés piaci értékének megfizetésére jogosult refinanszírozás címén. Erre az alperes nem válaszolt, és nem reagált azokra a felperesi állításokra sem, amelyek kimutatták, hogy mely részleteket illetően nem nyílt lehetőség a felperesnek az ügye előterjesztésére.

Az elsőfokú bíróság ítélete azonban az alperesi nyilatkozatoktól elszakadt, azokon túlterjeszkedett, az alperesi védekezéstől eltérő módon igyekszik alapot teremteni a kereset elutasítására, mely sérti a Pp. 3. § (2) bekezdését.

Másodlagosan azért jogszabálysértő e körben a jogerős ítélet, mert jogszabálysértő az elsőfokú bíróság jogértelmezése a c) pont körében. A felperes álláspontja szerint az alperestől egy eljárásban csak az várható el, hogy a nyilatkozatait az ellenfél keresetére és konkrét nyilatkozataira, a per állásának megfelelően tegye meg. Célzottan tudja csak gyakorolni ügye előadásához való jogát. E jog csak a kereseti kérelemhez kötöttség mellett értelmezhető. Hivatkozott a BH2014.21. számú eseti döntésben kifejtettekre, mely szerint ha a választottbíróóság a tényektől, kérelemtől elrugaszkodva hozza meg a határozatát, arra a felek nem fejthetik ki a véleményüket, s ez alapot ad az érvénytelenítésre.

Harmadlagosan azért jogszabálysértő e körben a jogerős ítélet, mert ugyan hangsúlyozta, hogy ebben a perben nincs lehetőség erre, de nem jelölte meg, a kereset mely részében kívánta felülmérlegeltetni a felperes a választottbírói ítéletet. Jogszabálysértőnek állította azt az ítéleti megállapítást, hogy az ügy előterjeszthetőségének vizsgálata körében nem lehet az alapügy egyes körülményeit, tényeit mérlegelni. Keresetében ki kellett térnie a kereset, védekezés, lehetséges védekezés, bizonyítékok, az ítélet tartalmára, és az alapügy releváns tényeire, mert az ügy előadásának joga csak a konkrét ügy vonatkozásában értelmezhető. Nem lehet csak eljárási aktusok megtételére leszűkíteni az ügy előadhatóságának a jogát, a releváns nyilatkozatok tartalmától, így az ügy tényeitől és jogi kérdéseitől elvonakoztatottan. Álláspontja szerint az ügy előadásának joga a konkrét ügyre vonatkozó, az ügy állásának függvényében változó tartalmú jog. Ennek alátámasztásaként hivatkozott az EBH2011.2421. számú eseti döntés egy bekezdésében foglaltakra.

A/II. A Vbt. 55. § (1) bekezdés e) pontjának megsértésére alapított felülvizsgálati kérelme tekintetében kérte, hogy e körben az A/I. pontban kifejtetteket vegye figyelembe a Kúria az elsőfokú bíróság ítéletének felülvizsgálata során.

A/III. A Vbt. 55. § (2) bekezdés b) pontja - közrendbe ütközés - kapcsán is hivatkozott a kereseten való túlterjeszkedésre, és a tisztességes eljárás elvének megsértésére.

A „B” pont alatt a Választottbírói ítéletében tükröződő szerződésértelmezés közrendbe ütközésére alapított kereseti kérelme elutasítását érintő jogszabálysértést állította. Álláspontja szerint azért ütközik a közrendbe a választottbírói ítélet, mert a Szindikátusi Megállapodás 6.1. pontjának a határidőkkel kapcsolatos értelmezésével figyelmen kívül hagyta a jóhiszemű joggyakorlás és együttműködés alapelvi követelményét (Ptk. 4. § (1) bekezdés), s az értelmezés eredményeként nem juthatott volna olyan szerződéses tartalomhoz, melynek révén a felek akár lehetetlen szolgáltatásra is vállalkoztak.

A kereseti kérelmének idézését követően hivatkozott az elsőfokú bíróság ítéletére, és megállapította, hogy az a jóhiszemű joggyakorlás követelményét és a lehetetlen szolgáltatásra irányuló szerződések semmisségét a magyar közrend részének tekintette, különben nem vizsgálta volna, hogy azokat megsértette-e a választottbírói ítélet. Konkrétumokat azonban nem tartalmaz az ítélet, ezzel megsértette a Pp. 221. § (1) bekezdését.

A „C” pont alatt a pártatlanság követelményének megsértésére alapított kereseti kérelmét elutasító jogszabálysértéseket indokolta. Kereseti kérelmének idézését követően előadta, hogy a

közbenső ítélet fogalmának a használata feltételezi a jogalap fennállásáról hozott, a keresetnek helyt adó döntés meghozatalát. A majdani döntés megelőlegezése, azaz közlése a felekkel, alkalmas a pártatlanságba vetett bizalom megingatására, ezért jogszabálysértő az ítélet, mert tévesen értelmezte a Vbt. 11. §-át.

A „D” pont alatt a projekt hitelszerződések felmondhatóságával kapcsolatos vita eldöntésének módjára alapított kereseti kérelme elutasítását érintő jogszabálysértéseket indokolta. A Projekt Hitelszerződések felmondásával kapcsolatosan is túlterjeszkedett a Választottbíróóság a hatáskörén, vagy ítélete a magyar közrendbe ütközött, mert nem volt figyelemmel a jóhiszeműség és együttműködés polgári jogi alapelvi követelményeire. Idézve a kereseti kérelmét kifejtette, hogy a Pp. 221. § (1) bekezdésébe ütközik a jogerős ítélet, mert nem teljesíti indokolási kötelezettségét, s az indokolás hiánya miatt a bizonyítás eredményének mérlegelése sem lehet jogszerű, így az ítélet egyben sérti a Pp. 206. § (1) bekezdését is.

Az „E” pontban az ítéletben megállapított tényállás iratellenességét állította, mert az elsőfokú bíróság ítéletének tényállása csak töredékesen reprodukálja a releváns nyilatkozatokat, ezért iratellenes, s a tényállás megállapítása sérti a Pp. 206. § (1) bekezdését. Iratellenes abban is, hogy a választottbíróósági felperes keresetét összefoglalja „ellenszolgáltatás teljesítésének követelését jelentő jog”-ként.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében kérte a jogerős ítélet hatályában való fenntartását, és a felperes perköltségben való marasztalását. Valamennyi kérdésben részletesen kifejtette az álláspontját, és hangsúlyozta, hogy a felperes a felülvizsgálati kérelmében közvetetten sem teheti a jelen per tárgyává a közbenső ítéletben megállapított tényállást, a mérlegelésen alapuló ítéleti döntést, a bizonyítékok mérlegelését és értékelését, valamint azt, hogy az ítéleti indoklás mennyiben felel meg az anyagi jogi szabályoknak.

A Kúria a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta felül a Pp. 275. § (2) bekezdése alapján és megállapította, hogy a felülvizsgálati kérelemben állított jogszabálysértések nem valósultak meg.

A Kúria elsőként megállapítja, hogy a felperes felülvizsgálati kérelmében már nem kifogásolta a Vbt. 55. § (1) bekezdés d) pontja alapján benyújtott keresetének elutasítását, így az nem tárgya a felülvizsgálati eljárásnak.

A/ A felperes felülvizsgálati kérelmének alapját az az állítása

képezte, hogy a Választottbíróság nem a keresetben érvényesített jogot ítélte meg, és ezért állnak fenn az érvénytelenítés feltételei.

A Kúria álláspontja szerint a felperes tévesen értelmezi a Választottbíróság ítéletét. A választottbírósági felperes az alperessel kötött szerződésre hivatkozva, annak teljesítéseként kérte az általa nyilvántartott összeg megfizetésére kötelezni a választottbírósági alperest. Ez a kereseti kérelem magában foglalta annak elbírálását, hogy

- fennáll-e a követelés joga a választottbírósági alperessel szemben, és azt is, hogy
- e jog alapján mekkora összeget követelhet.

A Választottbíróság a kereseti kérelemben foglaltak alapján - annak elbírálhatósága érdekében - értelmezte a felek megállapodását, ennek keretében a refinanszírozás fogalmát. Az értelmezés eredményeként arra a következtetésre jutott, hogy a refinanszírozás a felek közötti szerződéskötési kötelezettséget jelent, s ennek az álláspontnak a jogkövetkezményeit vonta le a közbenső ítéletben (jog megállapítása).

Az előzőekben kifejtettekre figyelemmel - a Kúria álláspontja szerint - a Vbt. 55. § (1) bekezdés c) pontja (az ügy előterjeszthetősége) körében alaptalanul hivatkozott a felperes arra, hogy más a választottbírósági eljárásban előterjesztett keresetben érvényesített jog és a megítélt jog. Az adott esetben ugyanis az érvényesített és a megítélt jog is az, hogy a felek szerződése alapján a felperes az alperes részére köteles fizetést teljesíteni. A Választottbíróság szerint azért, mert a refinanszírozásról való megállapodással a felek szerződéskötési kötelezettséget vállaltak a felmondásról való megállapodás hiányában, és a felmondást az alperes kezdeményezte.

A bíróság jogerős ítéletében helyesen jutott arra a következtetésre, hogy a Választottbíróság nem terjeszkedett túl a kereseti kérelemben, amikor a választottbírósági alperes által fizetendő összeg alapjaként a piaci értéket határozta meg, mert a felperes keresetének az elbírálásához szükség volt arra, hogy a Választottbíróság megállapítsa, milyen értéken kerüljön kiszámításra a választottbírósági felperesnek járó összeg. A Választottbíróság a szerződés szövegét értelmezve meg is indokolta, hogy miért nem a kereseti kérelemben foglalt, a felperes által nyilvántartott követelés szerinti összeg megfizetésére kötelezheti a választottbírósági alperest. Miután a Választottbíróság a keresetben érvényesített jogot megítélve állapította meg a szerződéskötési kötelezettséget és határozta meg annak feltételeit, ez a választottbírósági ítélet érdemére tartozó olyan kérdés, amely az állam bírósága által nem bírálható felül.

A felülvizsgálati kérelemben a piaci érték meghatározásával kapcsolatban kifejtettek közül - hogyan lehet meghatározni a piaci

értéket, milyen nehézségei vannak, mi a követendő eljárás, ha a felek nem állapodtak meg a fogalom tartalmában, továbbá, hogy a Szindikátusi Szerződés 6.1. pontját nem lehet úgy értelmezni, mely szerint majd egy szakértő állapítsa meg utólagosan a piaci értéket - a Kúria álláspontja szerint nem következik az, hogy a felperes nem volt képes az ügyét előadni. A felhozott kérdések ugyanis a piaci érték konkrét meghatározásánál merülnek fel. A Választottbíróság a jog megítélése kapcsán abban foglalt állást, hogy nem a nyilvántartási értéken kell a választottbírósági felperesnek járó összeget meghatározni, hanem „az összeg akkora lesz, amekkora kölcsönt a még reményt adó megváltoztatott kondíciókkal fel lehet venni a piacon, az eredeti projekt még meg nem valósult elemeire és az eredeti kölcsön törlesztésére, az adott biztosítékok mellett.”

Ugyanígy nem állapítható meg az érvényesített és megítélt jog közötti különbségtétel annak alapján sem, hogy a Választottbíróság az ítéletében a keresettel érvényesített jognak a szerződés teljesítését tekintette. A Kúria fentiekben kifejtett álláspontja szerint ugyanis a Választottbíróság jogosult volt arra, hogy megítélje, a választottbírósági felperes által előterjesztett, a felek szerződésén alapuló kereseti kérelem milyen jogcímen áll fenn, s miután álláspontja szerint a 6.1. pontba foglalt szerződéses kötelezettség a követelés megvásárlásának kötelezettségét jelentette, a felperes keresete alapján kötelezte a feleket a szerződés szerinti kötelezettség teljesítésére.

A Kúria álláspontja szerint ennek keretében szükségszerűen került sor arra, hogy a választottbírósági alperes által már teljesített részösszegeket elszámolja.

Mindezzel azonban a Választottbíróság az elé terjesztett jogot bírálta el, nem terjeszkedett túl a kereseti kérelmen.

A felperes felülvizsgálati kérelmében (5. oldal utolsó bekezdés) - idézve a keresetlevelet - maga sorolta fel, hogy a felek milyen kérdésekben érveltek párhuzamosan - így például arról, hogy keletkeztet-e bármilyen kötelezettséget a 6.1. pontban írt szerződéses kikötés, a felek jogviszonya miként minősítendő. Ha egy választottbírósági eljárásban a felperes keresete szerződésen alapul, és a felek a szerződés megítélése körében terjesztik jogvitájukat a választottbíróság elé, az a tény, hogy a választottbíróság másként értékeli, ítéli meg a szerződés rendelkezését, mint a felek, nem ad alapot annak megállapítására, hogy más jogot ítél meg a választottbíróság, mint amit elé vittek. A Kúria egyetért a felperessel abban, egy eljárásban az alperestől az várható el, hogy a nyilatkozatait az ellenfél keresetére és konkrét nyilatkozataira, a per állásának megfelelően tegye meg, s e jog csak a kereseti kérelemhez kötöttség mellett értelmezhető. A fentiekben kifejtettek alapján azonban a Választottbíróság e követelményt nem sértette meg, nem terjeszkedett túl a kereseti kérelmen, az alperes az ügyét képes volt előterjeszteni.

Nem ért egyet a Kúria a felperesnek azzal az érvelésével, hogy az ügy előterjeszthetőségének vizsgálata körében lehet az alapügy egyes körülményeit, tényeit mérlegelni. Kizárólag arra terjedhet ki az állam bíróságának vizsgálata - az ügy iratai alapján -, hogy az előterjesztett kereset és a választottbírósági kikötés tartalmát tekintve túlterjeszkedett-e a Választottbíróság a hatáskörén.

A Kúria a fentebb kifejtetteket irányadónak tartja a Vbt. 55. § (1) bekezdés e) pontja és a Vbt. 55. § (2) bekezdés b) pontja - közrendbe ütközés - mint külön érvénytelenítési okok körében a felperes által hivatkozottakra.

B/ A választottbírósági ítélet közrendbe ütközésének állítása körében a felperes hivatkozott a jóhiszemű joggyakorlás és együttműködés polgári jogi alapelvi követelményének megsértésére. E tekintetében a Kúria álláspontja az, hogy az elsőfokú bíróság helytállóan fejtette ki, az állam bíróságának nincs hatásköre arra, hogy érdemben felülbírálja a Választottbíróság ítéletét. A felperes tartalmilag azt kifogásolta, hogy a Választottbíróság miért az ítéletében foglalt módon értékelte a határidőket, és abból miért az ítélet szerinti következtetést vont le. Az elsőfokú bíróság ezzel kapcsolatban kifejtette álláspontját, és így nem sértette meg a Pp. 221. § (1) bekezdésében foglalt indokolási kötelezettségét. A választottbírósági ítélet tartalmi felülbírálhatóságának kizártsága miatt nincs olyan „konkrétum”, amelyre az elsőfokú bíróságnak e körben utalnia kellett volna.

C/ A pártatlanság követelményének megsértésére alapított kereseti kérelmét elutasító állított jogszabálysértés tekintetében a Kúria egyetért az elsőfokú bíróságnak azzal az álláspontjával, hogy önmagában a Választottbíróság tanácselnökének a felperes által idézett kijelentése nem alkalmas arra, hogy megállapítható legyen, a Választottbíróság megsértette a pártatlanság követelményét. A közbenső ítélet hozatalára történő figyelmeztetés tényéből okszerűen az következik, hogy a Választottbíróság lehetőséget kívánt adni a feleknek arra, e körben - ha szükségesnek tartják - még fejtsék ki az álláspontjukat. Nem vitásan ebből az a következtetés is levonható, hogy a Választottbíróság a választottbírósági felperes követelésének a jogalap tekintetében helyt akar adni. Mindez azonban - a Kúria megítélése szerint - sem alapozza meg azt, hogy a pártatlanság követelményét a Választottbíróság megsértette volna.

D/ A projekt hitelszerződések felmondhatóságával kapcsolatos vita tekintetében a Kúria utal arra, hogy az 55. § (1) bekezdés d) pontjára alapított kereset elbírálása körében a felperes már nem terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet. A jóhiszeműség és együttműködés polgári jogi alapelvének állított megsértése, és emiatt a választottbírósági ítélet közrendbe ütközésének

megállapíthatósága körében a Kúria már az előzőekben kifejtette az álláspontját. A jogerős ítélet e tekintetben sem jogszabálysértő.

E/ A jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemben állított iratellenessége tekintetében a Kúria kiemeli, hogy a bíróság nem köteles a felek által előadott valamennyi tényállási elemet az ítéletében összefoglalni, csak a releváns tényeket és nyilatkozatokat kell megállapítania. Ennek a körülménynek a jogerős ítélet eleget tett, ezért nem állapítható meg az iratellenessége, és nem sérti a Pp. 206. § (1) bekezdésében foglaltakat sem. Nem állapítható meg az iratellenesség amiatt sem, mert a választottbírósági felperes keresetének jogi tartalmát összefoglalta „ellenszolgáltatás teljesítésének követelését jelentő jogként”, jóllehet a felek erre nem hivatkoztak. Az elsőfokú bíróság ugyanis ítéletének tényállási részében jogi tartalma szerint minősítette a keresetet.

A kifejtett indokokra tekintettel a Kúria a felperes által állított jogszabálysértéseket nem találta megállapíthatónak, ezért a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A felperes felülvizsgálati kérelme alaptalan volt, ezért a Pp. 270. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles megfizetni az alperes felülvizsgálati eljárással kapcsolatban felmerült költségét, amely az alperes jogi képviselétével felmerült ügyvédi munkadíjból áll. Az ügyvédi munkadíj összegét a Kúria a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdésének c) pontja, (5), (6) bekezdése, és a 4/A. § (1) bekezdése alapján a kifejtett ügyvédi tevékenységre is figyelemmel állapította meg.

Budapest, 2015. november 25.

Dr. Török Judit s.k. a tanács elnöke, Dr. Csőke Andrea s.k. előadó bíró, Dr. Osztovits András s.k. bíró